

DIN ROMANIA.

Mare incendiu în Brăila. Vineri noaptea pe la orele 2 și jum., un puternic incendiu a izbucnit la proprietatea d-lui Iancu Corbu, formată dintr-o fabrică de curățit cereale și alte mari magazine pline cu cereale. Într-o clipă focul a luat proporții uimitoare, cuprinzând întreaga clădire de jur împrejur. Limbile de foc mistuitoare păreau că sfidează mulțimea adunată la locul sinistrului, și și urmara opera de distrugere.

Timp de 4 ore a durat teribilul incendiu fără să se poată salva nimic din produsele din magazin. Focul a produs o panică grozavă printre toți proprietarii magazinelor vecine. Dacă munca pompierilor pentru a localiza incendiul nu ar fi izbutit am fi avut de înregistrat poate cel mai mare dezastru întâmplat în Brăila.

Toți, absolut toți, sunt de acord că focul a fost pus. Pagubele suat de 100.000 lei. Proprietatea a fost asigurată.

Impromutul capitalei. Vineri s'a intrunit la Banca Națională consorțiul de bancheri care urmează să imprumute primăriei Capitalei suma de 13.000.000 lei. Au luat parte reprezentanții băncilor: banca Națională, banca de scont, banca generală, banca României, banca Marmorosch Blauk, banca Jeschek și banca Krisovloni. Consorțiul a stabilit condițiile de emisiune ale împrumutului pe tipul de 4 la sută cu 82 suta. Primăria a ridicat deja dela Banca Națională suma de 4.000.000 lei; rămânând ca restul de 9.000.000 lei să-l ridice treptat până la Septembrie, după cum trebuințele vor cere.

El primar al Capitalei și d-na C. F. Robescu au plecat aseară la Petersburg.

Se știe că dl primar C. F. Robescu a fost delegat de consiliul comunal al Capitalei să ia parte la serbările bicentenarului înființării Capitalei Rusiei.

Din parte-I, dl primar al Capitalei a delegat pe dl. G. Bibicescu, consilier comunal, să-l reprezinte la solemnitatea desvâlerii monumentului nemuritorului I. C. Brătianu.

Misiunea militară, compusă din dl colonel de stat-major Alex. Averescu, majorul Gr. Basarabescu și căpitanul Cocu, din regimentul 4 roșiori, și maiorul Iancovescu și căpitanul Părăianu, din regimentul 18 Gorj de infanterie, care va reprezenta pe M. S. Regele și regimentele respective la jubileul de 100 de ani dela înființarea regimentului 18 Vologda, din armata imperială rusă, al căruj șef este Augustul nostru Suvovan, a plecat astăzi dimineață cu trenul de Berlin, în Rusia.

La gară, membrii misiunii au fost salutați de dl lt.-colonel Leontieff, atașatul militar al Rusiei în România.

Șeful misiunii, dl colonel Averescu este purtătorul unei scrisori a M. S. Regelui către comandantul regimentului rus.

Darul, pe care M. S. Regele l'a oferit regimentului este un superb surtout, o admirabilă lucrare de orfrevrie, compusă dintr-o coloană așezată pe o basă. În vârful

coloanei este o statuă reprezentând gloria înaripată cu o coroană de lauri în mână.

La baza coloanei sunt așezate, în dreapta și în stânga, două statuetze reprezentând un soldat rus și altul român.

Pe baza obiectului sunt gravate pe o parte, portretul (bust) al M. S. Regelui, în uniformă regimentului său rusesc având dedesupt un mic medalion cu țifra regală, iar pe celalalt un bas-relief, cu predarea lui Osman Pașa. D'asupra acestui bas-relief inscripția în rusește și românește 28 Noemvrie 1877.

Concertul reuniunii de muzică.

Sibiu, 26 Maiu n.

Reuniunea română de muzică de aici, a dat în sara de 25 Maiu n. un concert bine succes. Programul exclusiv clasic, a fost executat cu artă și precizie. Păcat numai că reuniunea română din Sibiu nu prea face muzică românească. În program găsim numele lui Mendelssohn, Bruch, Götze, Viouxtemp, etc. dar dintre compozitorii români mai cunoscuți numai pe Dinicu, cu o „Fantasia națională”, rezervată și aceea unei artiste străine.

Au plăcut, de altminteră, îndeosebi, bucițele: „Lăudați” de Bena, „Lăbiate Amen” de Bruch, „Loreley” de Mendelssohn, și mai presus de toate „Fantasia-Caprice” de H. Viouxtemp, executate pe vioară, cu virtuozitate, de d-șoara Elsa de Heldenberg. Artistă aceasta vechin surizătoare a pus în extas, cu măiestria sa, numărul public ascultător. I-s-au făcut ovații vioarează.

Melodia bisericăscă „Lăudați” armonizată pentru cor mixt și orchestră de mult promiștorul tinăr Eug. Bena, face efect grandios, și în serbătoreasca evlavie e ce-ți inspiră, uși impresia de colorit papistăsc în orchestrării.

În role de solo au excelat: Doamna Maria Crișan, mult apreciată sopraniștă a reuniunii, domnișoara Tinca Simonescu (zice-se, cea mai zelosă membră a reuniunii), domnișoara Eugenia Moga, și d-l Oct. Murașan, bariton.

D-șoara Tinca Simonescu are voce dulce, melodioasă, netedă și cultivată. Pe d-șoara Eug. Moga încă am avut prilejuri să o auzim de multe ori debutând în concert. Dumnișoara nu s'a desmintit pe sine nici de astă-dată, și nici păreră noastră nu s'a schimbat despre vocea domnișoarei despre felul cum interpretează cântarea.

Corurile preste tot — împreună cu capela orășenească — s'au ținut bine.

Se pare însă, că reuniunea a scăzut binisor la număr. Și, de impresii generale vorbind, falmele despre indiferentismul membrilor, despre puțină energie a conducerii despre efectele peripețiilor ce le-a îndurat, reuniunea în anul din urmă, — nu s'au spulberat nici prin acest concert. Stând astfel treburile, va fi în deșert hărnicia dirigentală Kirchner; reuniunea anevoie se va mai apropia vr-odată de nivelul concert-ilor lui Dima.

ci pentru niște parveniți veniți din ținuturi depărtate.

De azi încolo însă lucrurile au să se schimbe, și bravilor alegătorii Români din cercul Dobrei le va reveni onoarea d'a fi fost cei dintâi, cari în vremuri grele și-au pus de gând să fie reprezentați de un bărbat, care nu numai că a eșit din sinul lor, dar le vrea și binele lor și al întreg neamului românesc.

Lupta l'are să fie ușoară, dar de luptă nu ne spăriem, căci ne-am obișnuit să trăim în lupte. Vom avea să luptăm cu mulți dușmani și demascați și ascunși, dar nădejde avem că a noastră va fi izbândă, căci pe a noastră parte e adevărul.

Ce-i drept, în era „alegerilor curate” pășeste astăzi candidatul nostru naționalist înaintea alegătorilor dela Dobra, dar... fost'au și în Roma vechie alegeri „curate”, legi cari asigurau curățenia alegerilor, și cei dintâi, cari nu le observau erau cei cari le aduseseră. Vorba lui Tacitus: în Roma nici-odată n'au lipsit legile bune, a lipsit numai puterea morală d'a le escuta. Evreii ne-au dat religia, Grecii arta, Romani statul și constituția, dar ne-au dat drept apanaj și minciunile lor convenționale.

Mituirii, sila, contracandidării ce umă-

Evenimentele din Orient.

— 29 Maiu.

Cercurile militare turcești, consideră că războiul va fi inevitabil. Statul major turc ar avea deja planul atacului front-rier bulgare, cu două aripi de armată, de câte o sută de mii de soldați și cu un centru de 20.000 de oameni. Valul din Salonic a declarat corespondentul ziarului Wiener Extrablatt: „Nu vom avea pace în Macedonia, până ce nu vom fi biruitori într'un războiu cu Bulgaria”.

Populația turcă din Monastir a atacat închisorile ca să libereze pe turcii arestați pentru omorirea bulgarilor.

Aproape de Monastir trupele au sfărâmat cu tunurile lor o mare bandă de bulgari, cari au întrebunțat o mare cantitate de dinamita.

Insurgenții macedonești, cari s'au întors la Sofia se laudă în gura mare de atentatele dela Salonic. Unul din ei a declarat că dinamita este un mijloc detestabil de luptă în aite țări, în Turcia însă, dinamita este un mijloc uman și permis. În cas când bombele de dinamită nu vor reuși să schimbe actuala situație de lucrul, atunci șefii macedonești vor căuta să răspândească ciurma în Macedonia pentru a nimici deopotrivă pe turci și pe creștini.

Albanezii grămădiți la monastirea Detșani au fost biruiți și au fugit.

Șefii lor au fost făcuți prizonieri. „Times” anunță că în timpul din urmă, o sută de ofițeri bulgari și 2500 de oameni au trecut hotarele Macedoniei.

La Moghila aproape de Bitolia a avut loc o ciocnire între trupe și o bandă de 15 insurgenți, care a fost nimicită cu totul. Au fost uciși și 6 săteni, cari s'au asociat cu banda. Au fost distruse prin focul artileriei 14 case.

Focul dela otelul Vass.

— Maiu 30.

Azi dimineață pe la 3 clasuri s'a aprins coperișul otelului „Vass”, acest predilect loc de întâlnire al românilor. Focul în puțină vreme a luat dimensiuni și pe când sosiră pompierii, coperișul restaurantului stătea în flăcări.

Personalului din otel îi succese însă în curind să liniștească oaspeții, convingându-i că numai odăile din etajul al doilea, din fund, sunt periclitat, adică aceea parte a otelului, unde de obicei nu sunt oaspeți.

Focul a ținut până dimineața, fără să se lățască dincolo de acest coperiș. Deși era încă noapte, mulțime mare se adunase în fața otelului.

Ce privește cauza focul, s'a iscat prin neglijență. Eri ziua toată lucraseră mai

mulți tinichigii la repararea coperișului. Aceștia mergând sara acasă, au uitat în pod un vas cu cărbuni aprinși, de care au-șeră lipsă. Vântul va fi atârnat apoi focul, o schintea a sărit în hainele și albiturile așezate în pod și astfel se va fi aprins podul poate încă de cu seară.

Focul acum e stins cu desăvirșire. Paguba nu-i mare. Numai odăile de sub coperișul aprins au suferit în urma apei. Edificiul e asigurat.

Față cu rapoartele foilor locale, cari au scris cu litere grase că otelul Vass a ars, ținem să constatăm, că știrea astfel dată e peste măsură exagerată. Otelul n'a ars. A ars numai o parte a coperișului, dar pentru aceea în otel trebile merg ca și când nimic nu s'ar fi întâmplat.

NOUTĂȚI.

ARAD, 30 Maiu n. 1903.

In giurul d-lui Dr. Vlad, candidatul naționalist din Dobra este grupată întreaga generație tineră, care a și ținut să manifeste dragostea și solidaritatea, însoțind pe Dr. Vlad la Dobra, căci pe lângă cei cari au vorbit, au mai asistat la întrunirea din Dobra din Orăștie Dr. Oprea, Viad, Vulcu, Baranga, din Deva Dr. Iustiu Pop, din Hunedoara V. Ovsada și N. Macrea, ear telegrame de aderență au sosit d'asemeni din toate părțile.

Confiscată. Foala croată „Novi List” ce apare în Fiume, a fost confiscată, deoarece într'un articol de fond atacase vehement pe banul Croației, așifind totodată poporațiunea în contra maghiarilor.

Viena n'are lipsă de ambasador evreu. Nuxșorul din urmă al marelui ziar parisian „Figaro” aduce o știre senzațională. Precum se știe guvernul Italiei și-a rechemat din Viena pe ambasadorul său, conștient că cauza rechemării a fost contractul deziu în via. Locul lui avea să-l ocupe actualul ambasador italian în Washington Mayer, dar din Viena i-s'a dat guvernului italian să țipeleagă, că nu-l primesc, căci e — evreu.

Rege improcesnat. De cine ar putea fi vorba decât de regele Belgiei Leopold? Fetele lui îi părăseră anume pentru partea lor din averea reposeset regine. Leopold încearcă acum să se impace cu fetele sale. Curtea din Belgia a și început deja pertractările cu Stefania, văduva lui Rudolf, actuala contesă Lonyai.

Cronica săptămânei.

— 30 Maiu n. 1903

Primul pas e făcut! Avem candidat de deputat cu programă națională românească, și de va vrea cel de sus, azi-mâne deputat naționalist.

Trăiască Dr. Aurel Vlad!

Nici că am putea reincepe mai potrivit seria întreruptă a cronicelor noastre săptămânale, decât cu încreșterea acestui fapt îmbucurător.

Eu la adică nici nu pot înțelege de ce ținem noi Românii atât de mult la „pasivitate”, de ce ne place a ne amăgi noi înșine că suntem pasivi, când în adevăr nu suntem, și n'am fost nici-odată. Nici chiar în vremile de insufletire generală, când aproape cu unanimitate s'a proclamat abstenența noastră dela alegeri, noi n'am fost pasivi. Massele mari ale alegătorilor mergeau și d'atunci înainte la urnă, ca să voteze pentru cel dintâi venit, străin, necunoscut, fără inimă și durere pentru necazurile poporului care îl trimite în corpul legiuitor.

Pasivitatea noastră a fost numai pasivitate aparentă. Am fost pasivi într'atâta, încât n'am votat pentru ai noștri fruntași,

riau scopul să arunce în mijlocul alegătorilor tăciunele desbinării, au jucat roi și pe vremea romanilor, și cu toate aceste frății Grachi au ajuns tribuni, căci simțul și dorul de bine în inimile alegătorilor a fost mai puternic decât banul vremelnic ce-l oferiau mituitorii simbriași a celor rivnitori la mărire.

Dela cel care îți dă bani n'ai să te aștepti la nimic alta: te-a plătit. Cel care te silește să faci cum și ce vrea el, nu-ți vrea și nu ți-a voit nici odată binele, iar cel ce te aduce în zăpăceală să nu știi ce să faci, nu-i omul tău.

Legi avem cari ne asigură alegerile „curate”, cari pedepsesc încercările de mistuire și silă, dar dacă cei cari le-au adu-n'au tăria morală d'a le și escuta, noi vom ave-o: noi le vom ținea, și vom alege liber, curat. Nici banii n'au să ne abată din calea apucată, nici silă n'o să ne îns-păimânte, nici contracandidările n'o să ne aducă în rătăcire... Cu conștiința curată de ori-ce încălcare de legi vom păși înaintea urnei, votând pentru cel care binele nostru îl vrea, căci nu promite nimic, ca să poată da totul!

Trăiască Dr. Aurel Vlad.

Și vor veni să cerșiască căpătuire străini de lege și limbă, ce se vor „dimita” — căci

atât de sus stau aceștia, încât nici durerile nu ni-le înțeleg, nici plângerile nu ni-le aud, nici limba nu ni-o pricepe și nici legea nu ni-o iubesc! — ce se vor „dimita” să ne număscă „frații iubiți”!

Dar frate ni-e oare cel care când noi suferim necazuri nenumerate nici nu vor să știe de noi, iar când ei au lipsă de noi, vin de ne strâng mâna ca apoi după-ce le-am implinit pofta și le-am scos carul în drumul oblu, să ne întoarcă spatele?

„Rumun prost”!

Proști vom fi fost poate până-acum, dar nu mai vrem să fim.

Trăiască Dr. Aurel Vlad.

Lampa e aproape să mi-se stângă. M'am pus să scriu cronică săptămânii, și am alunecat în mișcării electorale.

Nici n'are să-l prindă pe nimeni mirarea, când azi întreaga lume românească numai de candidarea dela Dobra vorbește.

Toate foile noastre românești s'au ocupat pe larg de această nouă fază în luptele noastre politice, toate au aprobat pasul bărbătesc al bravilor români din Dobra, cari vor să fie reprezentați în parlament de unul dintre ai lor; numai una singură a făcut excepție: gazeta dela Brașov. Nici nu ne mirăm. Atâția amari de ani a petrecut în

Noi abdicari din secțiunile Asociațiunii. Zilele trecute am înregistrat deja dimisionarea din secțiunea istorică a d-lui canonic mitropolit Dr. Ioan Bunea. Acum avem înregistrate alte două dimisionări: dimisionarea d-lui Dr. At. M. Marienescu din secțiunea literară, și a d-lui Alexiu Viciu, profesor în Blaj, din secțiunea școlară.

Se pare că dimisionările aste sunt fluxul spiritului negațiv care domină comitetul Asociațiunii de sub stăpânirea d-lui agent de asigurare Dr. Corneliu Diaconovici, secretarul Asociațiunii.

Din dramele dragostei. La 27 Maiu s'a sinucis la patul de moarte al adoratelor sale, locotenentul Vécsey din Zombor. Vécsey le mult era îndrăgostit de Csongori Mariska, o actriță frumoasă. În vremele din urmă însă actrița s'a îmbolnăvit greu. Mercuri veni apoi să-l cheme un preot. Locotenentul era tocmă la pat, când sosi preotul. Văzându-l, fu în curat că nu mai e nădejde. Se duse în odaia alăturată și se împușcă. Altă zi era mort. Actrița încă trage de moarte.

Catastrofă pe mare. Vaporul englez Huddersfield, care a plecat zilele trecute la Grimsby sub conducerea căpitanului Beals, în apropierea stâlpului de signal 48 s'a ciocnit cu vaporul norvegian Uto, ce vinea din Rotterdam. Vaporul englez s'a cufundat. Marinarii au scăpat cu viața, dar pasagerii, vr'o 15—20 la număr s'au înecat cu toții. Pasagerii aceștia erau mare parte corăbieri, cari mergeau la Londra să-și ridice simbră. Erău emigrați austriaci și italieni. Vaporul norvegian încă a suferit vătămări grave.

Sinucidere de rușine. Înveștorul Iosif Daul din Samokosz (com. Arad) a plecat acum câteva săptămâni la Orșova, unde zicea că capătă post mai bun. Cât-va timp familia nu i-a mai auzit de veste. De curând însă a fost aflat în pădurea de lângă Orșova un om mort, care nu era altul decât Daul. Cadavrul a fost înmormântat și s'a pornit și cercetare. Într'aceea însă mama lui Daul a primit niște cambii, pe care era scris și numele ei, deși ea nu subscrisese nici odată cambii. Femeea a și regulat un cambiu de acesta, ca să nu facă de rușine pe frate și mort. Primind însă și alte cambii false, s'a săturat de plăcut și a făcut arătare la judecătoria, care a constatat, că înveștorul Daul după ce a fâșiat multe cambii scriind pe ele și numele mamei sale, venind vremea să plătească, de rușine a plecat la Orșova, unde s'a sinucis.

Ovreu osindit. Ovreiul Reinach, care a luat parte așa activă în lupta pornită pentru rehabilitarea lui Dreyfuss, îl acuzase în cursul acestei lupte pe maiorul Henry cu tradare. Văduva lui Henry i-a intentat pentru asta proces, ear primul

for l-a judecat pe Reinach să plătească văduvei și fiului ei câte 500 franci de daunare. În urma apelării înșinate, cauza a ajuns la curtea de apelatie, care a întărit judecata forului întâiu.

Injungherea unei femei. O tentativă de asasinat, cu un mobil bizar, a avut loc la Paris, în colțul stradei Croix-Nivert cu strada Fondary, din cartierul Javel. O tânără femeie de 18 ani, Euphrasie Chagés, cunoscută în lumea elegantă, sub numele suggestiv de „La Chatte de Grenelle”, cu părul castaniu, cu ochii negri și lunguroși și reputată pentru talentul ei în arta îmbrăcămintei și câștigase de câțiva timp o oare-care faimă în stabilimentele cartierului școlii militare, unde-i plăcea să meargă în serile când o enervau restaurantele la modă din cartierul latin.

Euphrasie Chagés, deși a fost curtată și a primit jurăminte de dragoste din partea tinerilor din cartierele Grenelle, Javel, și ale școlii militare, totuși persista în hotărârea ei de a nu-și angaja inima.

Zilele trecute, sârmana Euphrasie a fost arestată pe bulevardul invalizilor de acei faimoși „mœurs” din Paris. Ea a fost dusă la închisoarea Saint-Lazare.

Când a fost liberată, cei dintâi cari au aflat această știre au fost vizitatorii localurilor frecventate de dinsa.

În aceste localuri veneau și alte femei, de aceeași condiție ca și: „La Chatte”. Gelozia femeilor e cam curiosă; ea se manifestă adesea ori în mod straniu. Așa, cunoscutele Euphrasiei erau infuriate pe dinsa, că nu-și ia un amant, fiind geloase de libertatea inimei ei. Când au auzit că a fost liberată, au spus: Dacă „La Chatte” vine ear printre noi, trebuie să-și ia un amant, căci altfel îi vom face de cap... Încurajat de aceste cuvinte, Jean Nicot se hotărî să găsească pe Euphrasia. După puțin timp a găsit-o și i-a făcut cu nerăzămire propunerile cele mai cinice. Dar „La Chatte” revoltată îi răspunse: Nici odată, nu, nici odată, nu voi lua un bărbat ca să-l hrănesc, să-l întrețin și la nevoie să fiu nevoită să-l las să-mi fure și banii! — E ultimul tău cuvânt? adăogă Nicot cu un ton amenințator. Ia bine seama! — Da! E ultimul meu cuvânt! răspunse scurt „La Chatte”. Atunci, mizerabilul, scoase din haina un pumnal și după ce-l înfipse de două ori în soldurile nenorocitei femei, dispăru. Euphrasia căzu în nesimțire și fu transportată astfel la spitalul Necker, unde i-s'a dat toate ajutoarele necesare. Poliția și parchetul au fost anunțați și s'au luat măsurile pentru prinderea banditalului.

O admiratoare a lui Tolstoi. Un american bogat cu întreaga familie și cu mai mulți prietini, au cerut acum cât-va timp dela Tolstoi o audiență... Tolstoi s'a scuzat că e bolnav. Americanul a insistat și pentru a nu supăra pe marele scriitor, a cerut ca să-l poată măcar vedea de departe,

Tolstoi consimte. El ea loc pe un balcon, grav și măiestros, ca o devinitate budistă, ear familia americană defilează în fața casei făcând salutați până la pământ și aruncând priviri lungi.

Toți au trecut fără să zică nici o vorbă, numai o tânără doamnă mai expansivă n'a putut să-și ție entuziasmul de admirație, strigând: „Leon Tolstoi, cărțile D-tale au avut asupra vieții mele o mare influință. Dar ceea-ce m'a impresionat mai mult a fost cartea, cartea... Doamna a uitat titlul cărții și nu își putea aduce aminte. „Sufletele moarte” de sigur, sise Tolstoi plecându-se de pe balcon. — Da, da, striga doamna. — Este o carte de Gogol, răspunse bătrânul scriitor zimbând, pe când cortegiul admiratorilor s'a depărtat.

Dr. Valeria Curtuțiu și-a început praxa de medic, în Arad, Boros-Béni tér 13.

ULTIME ȘTIRI.

Dela congregația aradană.

Dintre Unguri sunt de față mai ales slujbașii. Români au venit mai puțin ca de altă dată, dar fruntașii au venit toți; ni-am putut nota pe: M. Velici, Dr. Iacob Hotăran, G. Telescu, Gr. Mladin, T. Magier, Cornel Lazar, Axente Secula, Sever Secula, Dr. St. C. Pop, preotul Vuculescu (junior), D. Popovici, Aug. Boțoc, Tr. Vațan, Augustin Beleş, George Bogdan (Agris), N. Lăzărescu (Șiria), Russu Șirianu, P. Milovan, M. Pap, Dr. George Popa, Dr. C. Ardeleanu, G. Serb, P. Truța, P. Givulescu, G. Ardelean etc.

Sedința se deschide la orele 10. Fișpanul face cunoscut că nu poate da cuvânt lui Dr. St. C. Pop, care a interpelat în chestia măcelului dela Seppreus, deoarece ce numai în adunare ordinară se poate face interpellare. Dr. St. C. Pop protestează și Români toți sar în giurul lui. Ungurii strigă „eláll”, și se naște astfel un șgomot, care ține mai multe minute. Fișpanul sună într'una clopoțelul. Așa se poate face liniște.

După ce se trece iute peste cele dintâi 4 chestii Baronul Bánhidly propune a se protesta contra obstrucționistilor din Dietă și a se vota încredere guvernului.

M. Veliciu, Dr. St. C. Pop și Russu Șirianu combat strașnic propunerea, arătând punctul de vedere pe care stău partizanii partidului național român.

Totuși majoritatea primește pro-

punerea. Vom da în numărul viitor o dare de seamă amănunțită.

Turburările din Croația.

Agram, 30 Maiu. Mulțime de studenți au demonstrat pe stradă și au voit să elibereze din temniță pe colegii lor. Poliția i a împrăștiat.

În Samator țeranii au năvălit asupra castelului de vânătoare a contelui Erdödy, de unde au dus ce au putut ear restul l-au nimicit.

Se afirmă că se va proclama staturii pentru întreaga Croație și teritoriul Fiumet.

S'a ordonat ca pe toate clădirile publice să se pună și inscripție croată, nu numai maghiară ca până acum.

Viena, 20 Maiu. Deputații slavi le sud vor scoate un manifest, în care vor protesta împotriva barbarilor din Croația, vor estăru regimul maghiar și-și vor arăta simpatia pentru frații lor Croați.

Atentat în contra țarului?

Viena, 28 Maiu. Unul nouă sosite din capitala imperiului rusesc aduc o senzațiune mare. Se vorbește că în palatul imperial din Petersburg ar fi găsit o mașină infernală, care ar putea veni să fure să explodeze o mare cantitate de dinamită. Descoperirea a produs adică conste nație. Cercetarea decurge cu cea mai mare rigoare. — Se crede, că e vorba d'un atentat politic. Motivele ar fi tot cele vechi, pe lângă cari s'au mai adaus evenimentele din vremele din urmă.

Anarhist deținut.

Paris, 28 Maiu. Telegramul aduce știrea, că în Wallavalle poliția a pus mâna pe un anarhist primejdios, care și-a pus de gând să-l asasineze pe împăratul german Wilhelm și pe președintele Americii Roosevelt. Anarhistul a fost însărcinat cu executarea acestor atentate din partea unei societăți de anarhiști.

Clironom înebunit.

Viena, 29 Maiu. Din Paris se depeșează că moștenitorul tronului al Belgiei, contele de Flandra a înebunit pe neașteptate. Nefericitul conte va fi internat în care-va casă de sănătate din Franța.

Red. respons. Ioan Russu Șirianu.
Editor Aurel Popovici-Barcianu.

„dolce far niente”, ferindu-se de cel mai mic șgomot, de cea mai mică muncă, încât azi îi cade greu să se treziască la viața nouă. E și greu să începi sara un lucru, ce deja dimineața ar fi trebuit să-l începi... Pst! Să nu-ți turburăm somnul dulce.

— Noaptea bună, Moș Aurică,

Lampa mi se stânge...

Și pune-om umăr doi cu doi
Și-a mai fi cum vrem noi!

Trăiască Dr. Aurel Vlad!

Încrăstinarea ungarilor, ducatele din stânga Dunării, ritul răsăritean.

De George Ciuhandu.
(Urmare și fine).

Între atârî împrejurări nici nu era surprinzătoare vânătoarea contra ritului răsăritean nici în Ungaria, mai ales pentru considerarea la raportul de supunere al regelui unguresc către scaunul papal, precum și la împrejurarea că acel teritor supus dominațiunii ungurești, pe care se practica ritul răsăritean, constituia un punct de atac mult mai apropiat și mai în calea politice

papismului, decât să fi putut rămânea trecut cu vederea de scaunul Roman¹⁾.

Dar pe lângă creșterea puterii scaunului Roman și contopirea bisericii ungarilor stefaniane în sistemul marelui bisericii a Romei, — pe lângă micșorarea regalității și aservirea ei scaunului Roman, mai avem a face, tot în veacul XIII, în legătură cu chestia ritului răsăritean, încă și cu un alt moment, cu devastarea tătarească, urmată după 1241.

Acest desastru a fost zdrobitor de o potrivă pentru instituțiunile de stat cât și pentru cele religioase-bisericești; arhiepiscopul de Kalocsa ani d'arândul nu era în stare, de și fusese din cei mai bogați ierarhi ai bisericii ung., să plătească 15 mărți. Atunci să fi dispărut și ultimele resturi de ritul răsăritean din biser. ungurească și să fi fost înlocuit definitiv cu cel apusean, prin ordurile apusene pe cari le vedem încurând după desastrul tătareesc lucrând în țară. Elementul însă care practica în massă ritul răsăritean (Românii

¹⁾ La noi, se vede, se întâmpla tocmă contrarul dela ceea-ce se petrecea pe același timp (veac. XIII) la Slavia apuseni, cari nu se puteau împăca încă nici acum cu limba latină a ritului apusean. Inocențiu III anume pentru a nu-i perde pe dalmatini și croați, le înveștinează (la a. 1248) întrebunțarea liturgiilor Romane, tradusă în limba slavonă și transcrisă în caractere giagolice. Așa se întâmplă după-ce în două sinoade ținute la 925 și 1059, în Spalat-o fusese condamnat ritul, deci și liturgia răsăriteană în limba slavonă.

în special) rămase avisat, ca și în veacurile ulterioare, să-și aducă ierarhi și preoți răsăriteeni de prin țările ortodoxe limitrofe cu statul unguresc. În aceasta aace explicația conservării ritului răsăritean în special la noi la Români și după devastarea tătarească, și că în urma acesteia s'a putut acesta înlocui în definitiv și în biser. ungurească cu ritul latin și mai ales în urma activității ordurilor apusene intrate în țară tocmă după retragerea tatarilor.

Dintre ordurile apusene, venite în țară după devastarea tătarească, pe lângă cistercienși și binedictini cari erau aici de mai înainte, mai însemnat e cel al Dominicanelor care, alătura de minorii, îi vedem luând rolul conducerii în biserica ungurească.

Ordurile apusene, pe lângă că aduseră în regatul unguresc un nou spirit de cultură și de organizație apuseană pentru regatul și biserica ungurească în special, au adus cu sine totodată și spiritul intoleranței către tot ce era „schismatic” ori plane „eretic”, către toți și toate ce nu încăpeau la un loc cu interesele și în organizația bisericii Romane.

Nu altceva, dar după retragerea puhoiului tătareesc vedem în țară pe Dominicani, cum zisei la loc de frunte, ca conducători în bis. ungurească, va să zică acel ord (înființat de altfel d'abia la 1215), căruia îi încredință (la a. 1232) papa Gregoriu IX

înveștina — cercetarea ereticilor, inquisitiio haereticae pravitatis, sanctum officium — sub imediata supraveghiere a papel.

Numai în felul acesta și cu ajutorul noului factor — ordurile monachale apusene — înțelegem izbânda definitivă a creștinismului apusean în biserica ungurească și persecuțiunile de mai apoi, întâi religioase apoi și politice, pornite asupra bisericii răsăriteane și a românilor din regatul S-lui Stefan.

Numai astfel înțelegem de ce nu mult mai târziu (1437) se încheia „unio trium nationum” (ungurii, sâcii și sașii) contra românilor, și de ce d. es. tot în veacul XV (la a. 1476), precum cetim, se afla și preot apusean, Ladislau Thabiasi, care acuză și spânzura pe români, acuză îi trăgea în țeapă pentru-că sunt eretici, și asta se întâmpla după datina țării!...

A mai continua, ar însemna a scrie istoria bisericii române din regatul unguresc, ceea-ce nu e de puterile și problema noastră.

Ne vom mai oprî deci pe câte-va momente înainte de a încheia, să facem niște scurte reflesii la chestia ritului răsăritean pe teritoriul regatului unguresc, de oare-ce zisesem mai înainte că aceasta chestie are o deosebită importanță pentru noi, români. Să vedem așa dar!

2991 szám.

1903. tük.

Arverési hirdetményi kivonat.

A borosjenői kir. jbiróság mint tükvi hatóság közhírré teszi, hogy a „Victoria“ tak. és hitelintézet részvénytársaság aradi cég és csatlakozottak ezennel kimondott Kaufman Jgnác, pankotai lakos végrehajtatóknak Bengye Iszák szőlős-csigérelí lakos végrehajtást szenvedő ellen 1000 korona és 104 korona tőke követelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte, minek folytán az aradi kir. törvényszék és a borosjenői kir. jbiróság területén fekvő és a szőlős-csigérelí 315 számú tükjkönyvben A I. 1—6 sz. (643—644), (1047—1048), 1379, 1451, 1849 és 1957 helyrajzi szám alatt foglalt ingatlanok Bengye Iszákot illető 1/2 részére 1414—korona kikiáltási árban az 1903. évi június hó 27 napján d. e. 10 órakor Szőlős-csigérel községi házában tartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog eladatni u. m.:

1. Ha a kikiáltási áron felül ígért nem tétetik, az elárverezendő ingatlan a kikiáltási áron alól is el fog adatni.

2. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 141 korona 40 fillért és készpénzben, vagy az 1881 évi november hó 1-én 3333. sz. ig. min. rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881 évi 60 t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

3. Vevő köteles a vételért három egyenlő részletben, és pedig az elsőt az árverés jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt, a másodikat ugyanazon naptól számítandó 30 nap alatt, a harmadikat pedig ugyanszon naptól számítandó 45 nap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számítandó 6% kamatokkal együtt szabályszerű letéti kérvény kapcsában az 1881. december 6-án 39425 I. M. sz. a. kelt rendeletében előírt módon a buttyini kir. adóhivatalnál mint bírói letétpénztárnál befizetni.

A bánatpénzt a bíróság az utolsó részletbe fogja beszámítani.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. járásbíróság telekkönyvi hatóságánál, Szőlős-csigérel Pankota és Moroda községek előjáróságainál megtekinthetők.

Borosjenőn, 1903. april hó 8-án.

A kir. jbiróság mint tükvi hatósága.

Székely,
kir. albiró.

988 1—1

Strămutare de prăvălie!

AUGUSTIN ALBRECHT
fost CSEH KATALIN

și-a strămutat

PRĂVĂLIA DE MĂNUȘI

cu prima Maiu 1903,

în strada Salacz Nr. 1.

(Casa Löcs.)

974 4—10

P. T.

Îmi iau voia a aduce la cunoștința M. On. Public, că în Arad, piața Szent-Péter N-rul 4 (în casa d'odinioară alut Pavisits) am deschis un

**Institut de curățire chimică
și văpsire de postavuri.**

Întru toate corăpunzător recerincelor mele. L'am aranjat, în așa mod încât voi putea satisface și celor mai mari pretenții. Curățesc pe cale chimică, după sistemul cel mai nou, haine de bărbați, femei și copii, apol perdele, postavuri de mobile, broderii și parisoluri, precum și curățirea și văpsirea (în culori după plac) a tot felul de stoffe, — pe lângă prețuri prea avantajoase.

Apelând la binevoitorul concurs al M. Onor. public,

semnez cu deosebită stimă:

SAMUIL FRIED.

951 6—25

Imprumuturi de bani pe amortisare

mijloace pe lângă condițiile cele mai avantajoase, pe moșii și case în orașe cu 4%, 4,5 și 5% și amortisare de

20, 25, 30, 50 de ani,

adecă în camătă e socotită atât camăta cât și amortisarea din capital.

Principiul meu e îndestulirea M. On. public, care vrea să facă imprumuturi ipotecare.

Imprumuturile se plătesc în bani gata, scrisorile ipotecare se plătesc cu valoarea lor nominală. Spese prealabile nu sunt, tacsele mi le socotesc ulterior.

Pentru deslușiri mai detaiate a se adresa la

HERZOG SÁNDOR

Arad, strada Weltzer-János Nr. 15, ușa 7.

A. VERBOS și FIILUL,

Fabricant de mobile

= Arad, Calea Andrássy Nr. 6. =
Filială în Mediaș.

Atrage atenția onor. public și-l roagă să viziteze

== Marele seu magazin de mobile ==

dela fabrica augmentată.

Are în magazin mobilele celea mai moderne lucrate în stiluri deosebite; asortiment bogat.

939 6—20

VINETEA

mai bună la spălat.

Sub scutul legilor.

Vinețea ca mai folosită în spălătorii și case private.

Eftină și neîntrecută!

1 sticlă mică de 24 fl. ajunge la 10 spălături. — 1 sticlă mare costă 1 cor. 60 fl., 1/2 de sticlă 1 cor.

Se poate căpeta pretutindeni.

Se ne ferim de falsificate.

918 7—20

Singurii
Fabricanți:

FRATII HOCHSINGER, fabrică chimică.

BUDAPESTA,
VI., strada Rozsa 58.